

Avtaledokument for Regionalt offentlig prosjekt

Artikkel 1: Kontraktspartene

Mellom

Regionale Forskningsfond Vestlandet
(heretter kalt **RFF**)

Og
«prosjektansvarlig»

Hordaland fylkeskommune

Organisasjonsnummer: 938 626 367
(heretter kalt **prosjektansvarlig**)

er det inngått kontrakt vedrørende prosjekt spesifisert under artikkel 2, som omtalt under (heretter kalt prosjektet).

Prosjektansvarlig plikter å inngå samarbeidsavtaler i henhold til punkt 2.2 i de generelle vilkårene for FoU-prosjekter med følgende samarbeidspartnere:

Sogn og Fjordane fylkeskommune [941 388 841]

Møre og Romsdal fylkeskommune [944 183 779]

Stiftelsen Vestlandsforskning [965 919 627]

Universitetet i Stavanger [971 564 679]

Transportøkonomisk Institutt [959 056 773]

Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning (SNF) [960 905 695]

Artikkel 2: Prosjektet

2.1 Prosjekttittel: Sustainable Cruises: Understanding and Optimizing People, Planet and Profit

2.2 Prosjektnummer: «prosjektNr»

Ved alle henvendelser til RFF skal alltid prosjektnummer oppgis.

2.3 Prosjektets mål:

Prosjekt mål er definert i den elektroniske søknaden. Prosjekt mål og hovedinnretning er den samme som før, men med noko redusert omfang pga redusert totaltbudsjett (sjå nedanfor). I tillegg skal prosjektet vere knytt tett opp mot gjennomføringen av Cruise-strategien for Vestlandet og bidra med kunnskapsbidrag til dette.

The overall goal is to define options to optimize the cruise sector from integrated environmental, social and economic viewpoints. For this, the following research questions will be investigated:

- 1) Place/Distribution: Which visitation intensities do currently exist along the Norwegian coast, i.e. when do how many ships with which passenger numbers frequent coastlines and ports? How could distribution be in the future, given port development plans and attraction potentials?
- 2) Profit/Economics: How can the cruise sector be described in a general equilibrium model? Which spending levels do exist, and how are money flows distributed in time and space, and between local, national and international stakeholders? How is value creation from cruise tourism distributed between the major city harbour areas and rural cruise destinations in Norway? Which factors influence spending levels and money flows and do cruise experiences inspire land-based tourism?
- 3) Sustainable tourism development: How can future developments stimulate local control & commitment, increase community revenue, and enhanced quality of life in small, rural societies? Which costs are associated with current pollution levels, and how would these be affected by various measures to curb pollution? How does pollution from cruise tourism affect other forms of tourism? How can small communities profit more on earnings from cruise?
- 4) Understanding future demand: What demand factors drive cruise tourism to grow faster than land-based tourism? How can the sector be optimized with regard to tourist spending through more targeted innovations of land-based products and services and through better distribution of tourist numbers in time and space?

2.4 Prosjektbeskrivelse og prosjektsammendrag

Project summary

Cruise tourism in Norway has grown rapidly. However, various questions remain regarding the sector's profitability, distribution of benefits, impacts on other tourism segments, as well as its contribution to touristic value chains. There are various environmental impacts and social conflicts regarding the

development of new ports or large visitor numbers concentrated in time and space. The project will specifically look at the value chains, i.e. local and regional profits, value added and the role of local and regional industries in the value chains, and the interrelationships between the involved actors. The project will develop a General Equilibrium Models (GEM) that can also assess other effects, such as the costs of pollution, etc. The project will first seek to understand the movements of cruise tourists in time and space. The model will consider expenditures by operators, as well as passengers, for the latter including a distinction of general payments for the journey, as well as shore expenditures specifically. The general equilibrium model is to also include the cost of environmental pollution, considering the latest frameworks for the assessment of these costs, as well as assessments of the cost and impact of various measures (political and technical) to make the sector more environmentally benign. An exploratory study of cruise tourists' demand patterns based on in-depth interviews onboard the cooperating cruise ships will be carried out. This will be followed up in a second study, in which actual cruise tourists are completing structured questionnaires designed to detect: 1) general and specific travel motivators, 2) demand of potentially new attractions/activities/services onshore, and 3) measures of willingness to pay and willingness to buy certain new land-based travel offerings. Finally scenarios will be developed with the overall goal to make suggestions to optimize cruise tourism.

Endringer i prosjektbeskrivelsen forutsetter forutgående skriftlig godkjenning av RFF og behandles som kontraktsendring, jf. Forskningsrådets generelle vilkår for FoU-prosjekter punkt 14.

Følgende prosjektsammendrag kan offentliggjøres av RFF:

Hovedmålet med prosjektet "Berekraftig cruise – kunnskap om og optimalisering av sosiale, miljømessige og økonomiske effekter av cruiseturisme" er å analysere føresetnadene for ein berekraftig og lønsam cruisetrafikk i Norge, inklusiv klargjere alternativ for å utvikle cruisesektoren på ein måte som integrerer og balanserer både sosiale, økonomiske og miljømessige omsyn. Hovudmålet er operasjonalisert gjennom fire hovedgrupper forskingsspørsmål som også gir hovedaktivitetane i løpet av prosjektperioden:

1. Destinasjonar & distribusjon av trafikk: Kva er besøksintensiteten i cruisehamnene langs Vestlandskysten? Når, kvar og kor mange besøkande i dag, og kva kan situasjonen bli i framtida gitt utbyggingsplanar og attraksjonskraft i dei ulike destinasjonane?
2. Økonomi & lokal verdiskaping: Kva er forbruksmønsteret i dag og korleis er dette fordelt i tid og for destinasjonar? Korleis er fordelinga mellom lokale, nasjonale og internasjonale interessentar? Korleis er verdiskapinga fordelt mellom by og land? Kva faktorar påverkar forbruksnivået og påverkar cruiseturismen landturismen?

3. Berekraftig reiselivsutvikling: Korleis kan framtidig utvikling stimulere lokal involvering og påverknad, auka lokal verdiskaping og utvikling i lokale småsamfunn? Kva er kostnadene med miljøeffektar og kva er muleg tiltak for å redusere miljøeffektar? Kva er effekten av cruise for andre lokale og regionale reiselivsaktivitetar?

4. Framtidige behov: Kva er dei viktige drivarane i framtidig utvikling av cruisenæringa? Korleis kan sektoren bli utvikla i samarbeid med innovasjonar i tenester og produkt hjå landbasert reiseliv og med spreiding av besøkande i tid og rom?

Artikkel 3: Kontraktdokumenter og tolkingsregler

Kontrakten omfatter:

Dette underskrevne **avtaledokumentet** samt minimum følgende dokumenter som er en integrert del av kontrakten:

- Godkjent søknad med prosjektbeskrivelse
- Forskningsrådets generelle vilkår for FoU-prosjekter (vedlagt)
- Samarbeidsavtale(r) iht artikkel 1

Ved motstrid mellom bestemmelser i dokumenter i kontrakten, har dokumentene prioritet i den rekkefølge som angitt over. Endringer som avtales skriftlig mellom partene etter kontraktsinngåelse, er også en del av kontrakten og har forrang i forhold til øvrige kontraktdokumenter.

Artikkel 4: Prosjektledelse - administrativt og faglig

Prosjektansvarlig har ansvaret for ledelse og gjennomføring av prosjektet, og har oppnevnt følgende administrativt ansvarlig og prosjektleder:

Administrativt ansvarlig:

Navn : «admAnsvarlig» **Marta Rongved Dixon**

Tittel : prosjektansvarleg Hordaland fylkeskommune

Prosjektleder:

Navn : Stefan Gøssling

Tittel : Professor / prosjektleiar, Vestlandsforskning

I tillegg vil Vestlandsforskning assistere Hordaland fylkeskommune med all administrativ, økonomisk og fagleg rapportering. Forskar Torkjel Solbraa, Vestlandsforskning er hovedansvarleg for denne delen i samarbeid med forskingsleiar Ivar Petter Grøtte, Vestlandsforskning.

Skifte av administrativt ansvarlig skal umiddelbart meddeles RFF skriftlig, via «Mitt nettsted» med de opplysninger om ny og tidspunktet for tiltredelse.

Skifte av prosjektleder forutsetter RFF samtykke. Ønske om ny prosjektleder meddeles RFF skriftlig med navn, CV og ønsket tidspunkt for tiltredelse.

Artikkel 5: Framdriftsplan – prosjektperiode

Prosjektperioden er:

01.01.2016 – 31.06.2018

Prosjektaktivitet (fremdriftsplan):

Goals and deliverables for main activities
<p>WP 1: Space-time model of cruise tourism</p> <p>In this WP, a model will be developed that can capture the movement of cruise ships and passengers in time and space. The model will allow to determine the distribution and concentration of cruise passengers for any location and time in a given year in the past, with an option to project the future if itineraries are made available by cruise companies.</p>
<p>WP 2: General Equilibrium Model</p> <p>This WPs overall goal is to develop a General Equilibrium Model that discloses the interrelation between actors in the cruise industry by setting “Profit”, “Planet” and “People” into relationship. The work package has an interdisciplinary approach and builds upon results, facts and models from the sub-packages WP 2.1, WP 2.2 and WP 2.3. These include Profits (WP 2.1), i.e. spending and monetary flows; Planet (WP 2.2.), i.e. internalized environmental costs; and People (WP 2.3), i.e. an assessment of local conflicts with an internalization of costs, as well as tourist-type related impacts (see Methodology for descriptions of content in these categories).</p>
<p>WP 3: Demand analysis</p> <p>This WP investigates novel land-based products and service offerings demanded by cruise tourists, i.e. 1) “willingness to buy” and 2) “willingness to pay”, as seen in relation to certain</p>

innovations of land-based tourist experiences. Motivators are examined with regard to general cruise-consumption drivers (travel convenience, all-inclusive convenience, booking convenience, pre-packaged experience convenience, cost-convenience, shopping-convenience, entertainment-convenience, bath/pampering/spa/fitness-convenience, sun-seeking, “exotic wanderlust”) and specific niche-cruise-consumption drivers (e.g., “arctic experience”-, nature-based activity-, eco-tourism-, cultural experience-, local-gastronomy motives).

WP 4: Scenarios & Management tool

Results gained in WP 1-3 will be used to develop scenarios of possible cruise futures. These scenarios “test” various pathways for development, including the economics of various innovation processes (based on WP 3), or regulation to reduce environmental impacts. These scenarios are embedded in a management tool that will show key differences in future development paths, and allow business stakeholders and policy makers to better understand the consequences of various alternatives. This will allow for optimization of the system considering a wide range of interests. The management tool is also an operative realization and implementation of the “General Equilibrium Model” developed in WP 2.

Presisering av to delaktiviteter

1) Technologies to reduce energy use and emissions from cruise ships (WP2 - emissions)

Cruise tourism is one of the fastest growing and most carbon intensive tourism segments. Virtually all cruise ships require bunker fuels for propulsion, which, when burnt, interfere in complex ways with the climate system. Reducing emissions from shipping is thus a priority of the World Maritime Organization and governments around the world, and various technologies and management approaches have will be analysed with regard to their potential to reduce emissions, including alternative fuels, new propulsion systems, superstructure changes, and lowered speeds. Given the significance of port-times, land-based power systems are also an important aspect of mitigation in this sector. The project will provide a review of these strategies, also discussing the importance of lifecycle (direct/indirect) energy use and port/sea operation ratios. Various technologies can make a contribution to achieving greater efficiencies in the sector, but absolute growth also outpace these gains. Results will be analysed with regard to their implications for climate policy for the cruise sector.

2) Space-time distribution of cruise ships in Norway (WP1)

Cruise tourism is increasing in Norway, and specific locations are disproportionately more attractive and experience crowding effects. To better distribute cruise ships in time and space is thus a precondition for more sustainable operations that will have benefits for cruise ship operators, destinations, and tourists. In order to achieve this, it is necessary to understand the movements of cruise tourists in time and space. For this purpose, a model will be built that details all cruise movements in Norway with regard to ships, routes, calls at ports, land-based excursions made, and passenger numbers. Data will be incorporated over time, ie. the model will be capable of showing data for these parameters for any given day of the year for any location. This data and model can then be used to identify 'hot spots' in time and space, and to better plan cruise ship routes in the future.

Milepelplan:

WP 1: Space-time model of cruise tourism: 01 Jan 201 – 31 Dec 2016

WP 2: General Equilibrium Model: 01 May 2016 – 31 May 2017

WP 3: Demand analysis 01 May 2016 - 31 Dec 2017

WP 4: Scenarios & Management tool 01 June 2017 – 30 June 2018

Artikkel 6: Finansiering av prosjektet

6.1 Finansieringsplan (faktiske inntekter i hele tusen kroner)

	2016	2017	2018	Sum
Hordaland Fylkeskommune	200	200	54	454
Sogn og Fjordane fylkeskommune	150	150	33	333
Møre og Romsdal fylkeskommune	120	120	93	333
Nærøyfjorden og Geiranger Verdsarvparlar (innbetaling via Hordaland FK)	100	100	100	300
Søkes RFF	1200	1200	600	3000
Sum	1770	1770	880	4420

6.2 Spesifisering av RFF bevilgning

Prosjektet er innvilget inntil kr 3 000 000,- , begrenset til «70» % av faktiske prosjektkostnader iht. godkjent årlig prosjektregnskapsrapport.

50Vedtatt støttebeløp

	2016	2017	2018	Sum
	1200	1200	600	3000

Betingelser:

«vedtakForutsetninger»

6.3 Regelverket for offentlig stønad etter EØS-avtalen

Stønad frå RFF-Vestlandet må til ein kvar tid vere i tråd med regelverket for offentlig stønad etter EØS-avtalen.

Stønad er gitt under føresetnad av at forskrift om unntak frå notifikasjonsplikt for offentlig støtte § 1, jf. EØS-avtalens vedlegg XV nr. Ij og artikkel 30-31 og 33-34 i forordning (EF) nr. 800/2008, overhaldes. Retningslinjene for støttetiltaket Regionale forskningsfond kan leses her: http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/lover_regler/retningslinjer/2009/Retningslinjer-for-regionale-forskningsfond.html?id=593488

Informasjon om regelverket er i Fornyings- administrasjons- og kyrkjedepartementet si rettleiar om "EØS avtalens regler om offentlig støtte"¹ .

For stønad til utdannings- eller forskingsinstitusjon som også driv økonomisk aktivitet - Krysssubsidier:

- Utdannings- eller forskingsinstitusjonar som også driv økonomisk aktivitet kan ikkje bruke tilskottet til å krysssubsidiere annan verksemd. Meir om dette på side 52 i rettleiaren om "EØS avtalens regler om offentlig støtte" revidert 2011².

¹ http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/veiledninger_og_brosjyrer/2011/eos-avtalens-regler-om-offentlig-stotte.html?id=642299

² http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/veiledninger_og_brosjyrer/2011/eos-avtalens-regler-om-offentlig-stotte.html?id=642299

6.4 Utbetaling

Bevilgning for første år og eventuelle tilsagn for etterfølgende år forutsetter at prosjektansvarlig oppfyller sine kontraktsforpliktelser med de presiseringer som fremgår nedenfor.

50% av bevilget beløp for år 1 utbetales med grunnlag i kontrakt signert av begge parter. Videre utbetales det et beløp som er begrenset til «vedtakStotteintensitet» % av faktiske prosjektkostnader iht. godkjent årlig prosjektregnskapsrapport.

Ved ettårige kontrakter utbetales 50 % av støttebeløpet ved kontraktsinngåelse og resterende støttebeløp ved godkjent sluttrapport og prosjektregnskapsrapport, begrenset til «vedtakStotteintensitet» % av faktiske prosjektkostnader.

RFF utbetaler støttebeløpene på grunnlag av ovennevnte dokumenter.

Det skal ikke sendes faktura fra prosjektansvarlig.

6.5 Kostnadsplan (faktiske kostnader gjennom hele prosjektperioden i hele tusen kroner)

	2016	2017	2018	Sum
Hordaland fylkeskommune	50	50	20	120
Sogn og Fjordane fylkeskommune				0
Møre og Romsdal fylkeskommune				0
Vestlandsforskning	770	520	360	1650
TØI	350	350	150	850
Univ. i Stavanger	300	400	200	900
SNF	300	450	150	900
Total	1770	1770	880	4420

6.5.1 Fordeling av kostnader på kostnadsart (i hele tusen kroner)

6.5.2 Fordeling av kostnader på kostnadssted (i hele tusen kroner)

	2016	2017	2018	Sum
Næringsliv	0	0	0	0
Instituttsektor	1420	1320	660	4300
UoH-sektor	300	400	200	900
Andre	50	50	20	120
Utland	0	0	0	0
Sum	1770	1770	880	4420

Artikkel 7: Rapportering

Prosjektet skal sende følgende rapporter til RFF:

- Framdriftsrapporter, jf Forskningsrådets generelle kontraktsvilkår punkt 5.1
- Prosjektregnskapsrapporter
- Sluttrapport, jf Forskningsrådets generelle kontraktsvilkår punkt 5.2

Prosjektleder skal delta på oppfølgingsmøter med sekretariat og/eller fondsstyret på forespørsel.

Samtlige rapporter skal sendes inn elektronisk til:

PMOT merket med prosjektnummer og referanse: **ARKIVREF** og via «mitt nettsted» hos Forskningsrådet.

7.1 Prosjektregnskapsrapporter

Prosjektregnskapsrapporter skal leveres for hvert kalenderår iht. vedlagte mal. For private bedrifter og utdannings- og forskningsinstitusjoner som driver økonomisk aktivitet kreves revisorattestert prosjektsluttregnskap.

Frist: 1. mars kvar år

7.2 Framdriftsrapporter

Framdriftsrapport skal leveres hvert år.

Frist: 1. desember.

For øvrig henvises til generelle vilkår for FoU-prosjekter, punkt 5.1 og 5.4.

7.3 Sluttrapport

Frist: 1 måned etter prosjektets avslutning

For øvrig henvises til generelle vilkår for FoU-prosjekter, punkt 5.2 og 5.4.

7.4 Andre rapporter

Rapporter og publikasjoner som ikke omfattes av rapporteringsplikten og som utarbeides på prosjektets initiativ skal sendes RFF med mindre annet er avtalt. Prosjektansvarlig forplikter seg til å arkivere alle fagrapporter og publikasjoner i minst 10 år etter at prosjekt er avsluttet. Prosjektansvarlig tildeler eventuelt ISBN/ISSN nummer og besørger pliktavlevering til Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana.

Artikkel 8: Andre spesielle kontraktsvilkår og avvik fra generelle vilkår for FoU-prosjekter

Formidling av resultater

RFF vektlegger formidling av resultater hvis ikke konfidensialitetshensyn for bedriftsparter taler mot det. Prosjektet oppfordres til å publisere relevante opplysninger og dokumenter på en offentlig tilgjengelig nettside. RFF har inngått avtale med www.forskning.no.

Ved avslutningen av prosjektet forplikter prosjektansvarlig seg til å delta på et fagseminar for bl.a. å redegjøre for prosjektets forsknings resultater.

Ved publisering og annen formidling av resultater fra prosjektet skal det synliggjøres at prosjektet er finansiert med midler fra RFF.

Arkivering av forskningsgenererte data ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste

Dersom ikke annet blir avtalt med RFF skal kopi av alle forskningsgenererte data, inkludert nødvendig dokumentasjon, overføres fra prosjektansvarlig til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste. Overføring skal finne sted så snart som mulig og senest to år etter avslutning av prosjektperioden. Skjema for arkivering av data finnes på <https://www.nsd.no/nfr>

Denne kontrakt er utarbeidet i to eksemplarer hvorav partene beholder ett hver.

For RFF:

For prosjektansvarlig:

Sted:

Dato:«evurderingDato»

Sted:

Dato:

.....

.....

Navn:

Navn: Hordaland fylkeskommune

Tittel: Sekretariatsleder

Tittel:

Bankkonto for midler fra RFF:

.....

Utbetaling av midler FF skal merkes med:

.....

Vedlegg:

1. Forskningsrådets generelle vilkår for FoU-prosjekter
2. Prosjektsøknad med prosjektbeskrivelse
3. Kopi av inngåtte samarbeidsavtaler
4. Prosjektregnskapsrapport mal